

Waterbuffels in Diemerscheg

Pilot natuurontwikkeling met waterbuffels Waterlandtak-West nabij Muiden, Project Diemerscheg

De Waterlandtak-West is een voormalige snelweg, heringericht tot natuur. Het natte moerasgebied vormt de schakel in de natuurverbinding via het water tussen het Naardermeer en Waterland boven Amsterdam. Met name de otter en ringslang gaan naar verwachting profiteren van deze verbinding in de Waterlandtak-West. Omdat het gebied nat is en zeer snel dichtgroeit, start hier met Staatsbosbeheer een pilot met begrazing door waterbuffels.

De dieren grazen het hele gebied en kunnen eenvoudig door het water, want het zijn echte zwemmers. Waterbuffels verplaatsen zich tussen eilandjes en maken onderweg nieuwe paden en poeltjes door de drassige gebieden. Die zijn weer van groot belang om de natte verbindingszone open te houden voor andere zwemmers. Met de pilot wordt onderzocht of de waterbuffels als bio-engineers het gebied kunnen gaan vormgeven. FREE nature beheert de kudde van circa 8 dieren.

Pilot van 5 jaar met Staatsbosbeheer

De provincie Noord-Holland en Staatsbosbeheer starten in het voorjaar van 2021 met de pilot van 5 jaar. Het ontwikkelen en beheren van natte natuurgebieden is ingewikkeld en kostbaar, omdat materieel niet door de drassige gebieden kan. In andere gebieden wordt al op deze manier samengewerkt met waterbuffels. Bijvoorbeeld in de Noordwaard in de Biesbosch. De provincie Noord-Holland en Staatsbosbeheer willen onderzoeken of ook in de Diemerscheg de gewenste natuurdoelen kunnen worden behaald door natuurlijke begrazing met waterbuffels. Het project kan als voorbeeld gaan dienen voor andere gebieden waar de provincie natte natuur ontwikkelt of onderhoudt.

Project Natuurontwikkeling Diemerscheg

Waterlandtak-West is onderdeel van het project Natuurontwikkeling Diemerscheg. De Diemerscheg is een groene verbindingszone ten oosten van Amsterdam, verspreid over Diemen, Weesp en Muiden. Op vier locaties worden natuurverbindingen versterkt of komt er nieuwe natuur. Hiermee vergroot het leefgebied van zeldzame planten, kleine (water)zoogdieren en water- en moerasvogels. Het project draagt bij aan de voltooiing van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). Een deel van de nieuwe natuur is compensatie voor de verbreding van de rijkswegen A1/A6 (Schiphol, Amsterdam en Almere). De provincie richt de gronden dusdanig in dat beheerders Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer de gewenste natuurdoelen kunnen realiseren.

Meer biodiversiteit

De Waterlandtak-West ziet er al groen uit, maar de kwaliteit van de natuur is nog niet optimaal: nog niet alle soorten zijn aanwezig die bij dit natuurtype horen. Het gebied groeit langzaam vol met wilg, populier en riet, dit gaat ten koste van de biodiversiteit. De grazende waterbuffels gaan de begroeiing kort houden, en zorgen voor variatie in het gebied. Afwisseling in licht/donker, hoog/laag en open/dichte begroeiing zijn factoren om een gebied voor veel soorten aantrekkelijk te maken. Een verscheidenheid aan planten trekt weer vele insecten aan, die op hun beurt van belang zijn als voedsel voor vogels en kleine zoogdieren. Hiermee ontstaat een hele cirkel aan nieuw leven.

Natuurdoelen

Doelsoorten zijn planten en dieren die horen bij 'natte natuur'. Bijvoorbeeld kleine zoogdieren zoals de otter en waterspitsmuis die het gebied als stapsteen gebruiken om via het Naardermeer naar de omliggende gebieden te komen. Ook veel soorten watervogels en een breed palet aan moerasplanten zoals zwanenbloem en koninginnekruid, die weer een positief effect hebben op insecten zoals dagvlinders, libellen en bijen.

Plantensoorten: water, moeras, grasland, ruigte en bos

Diersoorten: otter, Noordse woelmuis, ringslang, grote vuurvinder, waterspitsmuis, rugstreeppad, (laagveen)libellen, roerdomp, rietzanger, grote karekiet

Grote vuurvinder

Otter

Koninginnekruid

Meer natte natuur

De Waterlandtak-West is de schakel in de natuurverbinding. Op het midden van de kaart staat het projectgebied van de Waterlandtak-West aangegeven met de donkergroene zones.

Veelgestelde vragen

1 Wat is het project Natuurontwikkeling Diemerscheg?

De provincie Noord-Holland verbetert de natuur in de Diemerscheg, een gebied ten oosten van Amsterdam, in Diemen, Weesp en Muiden. Op 4 locaties, waaronder de Waterlandtak-West, verbeteren we de natuurverbindingen of komt er nieuwe natuur.

Hiermee vergroot het leefgebied van kleine (water)zoogdieren en vogels. Het project draagt bij aan Natuurnetwerk Nederland (NNN) en is deels natuurcompensatie voor de bouwprojecten van Rijkswaterstaat.

Kijk op www.noord-holland.nl/diemerscheg

2 Waarom wordt er natuur ontwikkeld in Waterlandtak-West?

Het gebied van ongeveer 50 hectare bestaat uit verschillende eilandjes omringd door water. Het wordt ingericht als een moeraslandschap (een nat gebied) met afwisseling tussen moerasbos, open water en riet. Op die manier wordt het een natuurlijke, natte verbinding tussen het Naardermeer en Waterland Amsterdam en met omliggende natuurgebieden: het Oostelijk deel van het Diemerbos en de Diemervijfhoek. Voor verschillende dier- en plantsoorten vergroot hiermee het leefgebied en ook de biodiversiteit neemt toe.

3 Voor welke soorten dieren en planten is dit belangrijk?

Dat zijn soorten die goed gedijen in natte natuur. Denk hierbij aan kleine zoogdieren zoals de otter en waterspitsmuis, die het gebied als stapsteen gebruiken om via het Naardermeer naar de omliggende gebieden te komen. Ook leven hier veel soorten watervogels zoals de zeldzame slobbeend, krak- en kuifeend. Een breed palet aan moerasplanten zoals zwanenbloem en koninginnekruid kan hier gaan groeien, waarvan insecten als dagvlinders, libellen, bijen, zweefvliegen en meer profiteren.

4 Waarom leven hier waterbuffels?

In dit gebied wordt natuur behouden én ontwikkeld door waterbuffels, een pilot van Provincie Noord-Holland en Staatsbosbeheer. Natte gebieden groeien vaak snel dicht en zijn moeilijk begaanbaar voor machines. Door te grazen zorgen waterbuffels ervoor dat het gevarieerde halfopen landschap behouden blijft. Het leefgedrag van deze dieren zorgt bovendien voor meer variatie en watergangen, waar otters gebruik van kunnen maken. Met de pilot wordt onderzocht of de gewenste natuurdoelen worden behaald. Voor de provincie kan dit project een voorbeeld zijn voor beheer in andere natte gebieden.

5 Gebeurt dat vaker: natuurbeheer met dieren?

Schape die op een dijk het gras kort houden: het is een bekend fenomeen. En het is vergelijkbaar: want een dijk is moeilijk begaanbaar voor maaimachines. Misschien heb je weleens Schotse Hooglanders zien lopen in een natuurgebied. Ook die lopen daar als 'natuurbeheerders' die de natuur gevarieerd houden. In Noordwaard (bij de Biesbosch) wordt op dezelfde manier natuur beheerd en ontwikkeld met onder andere waterbuffels.

6 Hoeveel dieren leven hier?

In de Diemerscheg is voldoende ruimte en voedsel voor ongeveer 8 dieren. De dieren leven in een sociale natuurlijke kudde. Er zijn dieren van verschillende leeftijden, zowel mannelijk als vrouwelijk. Een oudere leidkoe bepaalt meestal wat de kudde gaat doen. Als de kudde te groot wordt voor het voedselaanbod, dan worden dieren door de eigenaar FREE Nature verplaatst.

7 Hebben ze genoeg voedsel? Mag ik ze voeren?

Je mag de dieren absoluut niet voeren. Dat is slecht voor hun gezondheid en het hoeft ook niet: er is hier ruim genoeg! Het aantal dieren is aangepast op het voedselaanbod door het hele jaar. In de zomer kiezen ze de meest smakelijke gewassen: meestal gras of riet. Bloemen en kruiden blijven onaangeroerd, dat is belangrijk want zo blijft de nectar beschikbaar voor insecten. 's Winters stappen ze over op de minder smakelijke gewassen, zoals bomen en struiken. Als het nodig is, wordt er bijgevoerd.

8 Mag ik ze aaien?

Nee, absoluut niet. De dieren worden namelijk zoveel mogelijk benaderd als wilde dieren, die we met rust laten. Dit gebied is ook niet toegankelijk voor publiek. Wel is het mogelijk om onder begeleiding van Free Nature deel te nemen aan een excursie, waarin je alles leert over de dieren in de Waterlandtak-West.

9 Wie zorgt er voor de waterbuffels?

De waterbuffels zijn van Free Nature, die in veel Nederlandse natuurgebieden dieren houdt. De dieren staan veilig binnen een dubbel hek. FREE Nature ziet de waterbuffels minimaal twee keer per week en regelmatig vaker. De dieren worden dan op hun gezondheid en gedrag beoordeeld. Ook het raster wordt regelmatig gecontroleerd. De beheerder woont in de buurt en kan als het nodig is snel ter plaatse zijn.

10 Hoe kan ik de beheerder bereiken bij een noodgeval? (hek stuk, hond loopt het gebied in etc)?

Wouter Slors beheert de kuddes namens FREE Nature. Hij is 24/7 bereikbaar via 06 4619 2845.

FREE nature

FREE Nature betreft graag vrijwilligers uit de directe omgeving. Ben je geïnteresseerd? Neem contact op met Wouter Slors, Tel. 06 46 19 28 45, wouter.slors@freenature.nl.

Of kijk op www.freenature.nl.

